

مانده تسهیلات و سپرده‌های بانکی طی دهه ۹۹-۱۳۹۰

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران
معاونت بررسی‌های اقتصادی

تهیه کننده: مهسا رجبی نژاد

ناظر: عاطفه قاسمیان

واحد گردآوری و تحلیل آمارهای اقتصادی

معاونت بررسی‌های اقتصادی

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران

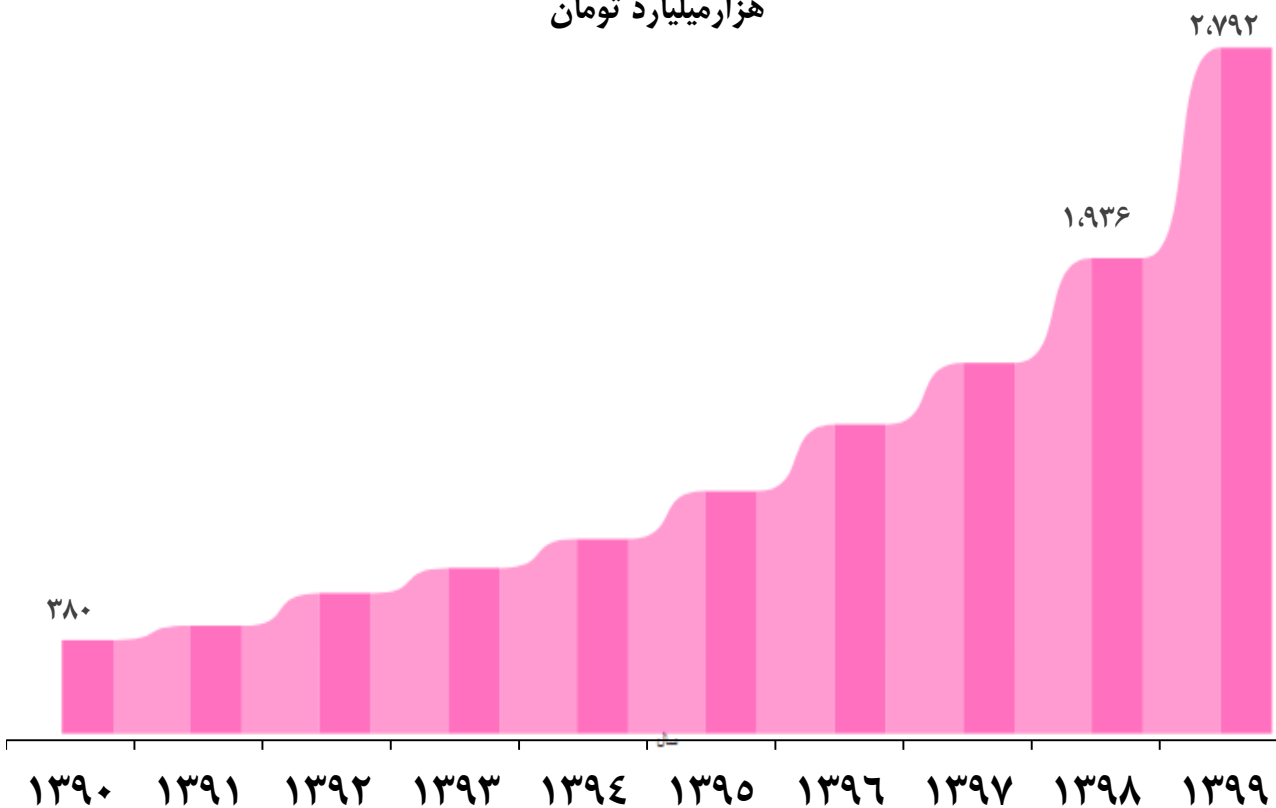
تیر ۱۴۰۰

از طریق پست الکترونیکی زیر می‌توانید پیشنهادهای و نظرات اصلاحی خود را به واحد مربوطه منعکس نمایید:

economic.tccim@gmail.com

استفاده از مطالب این گزارش با ذکر منبع بلامانع است.

نمودار ۱. روند سالیانه مانده تسهیلات بانکی از سال ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۹
هزارمیلیارد تومان

منبع داده‌ها: بانک مرکزی

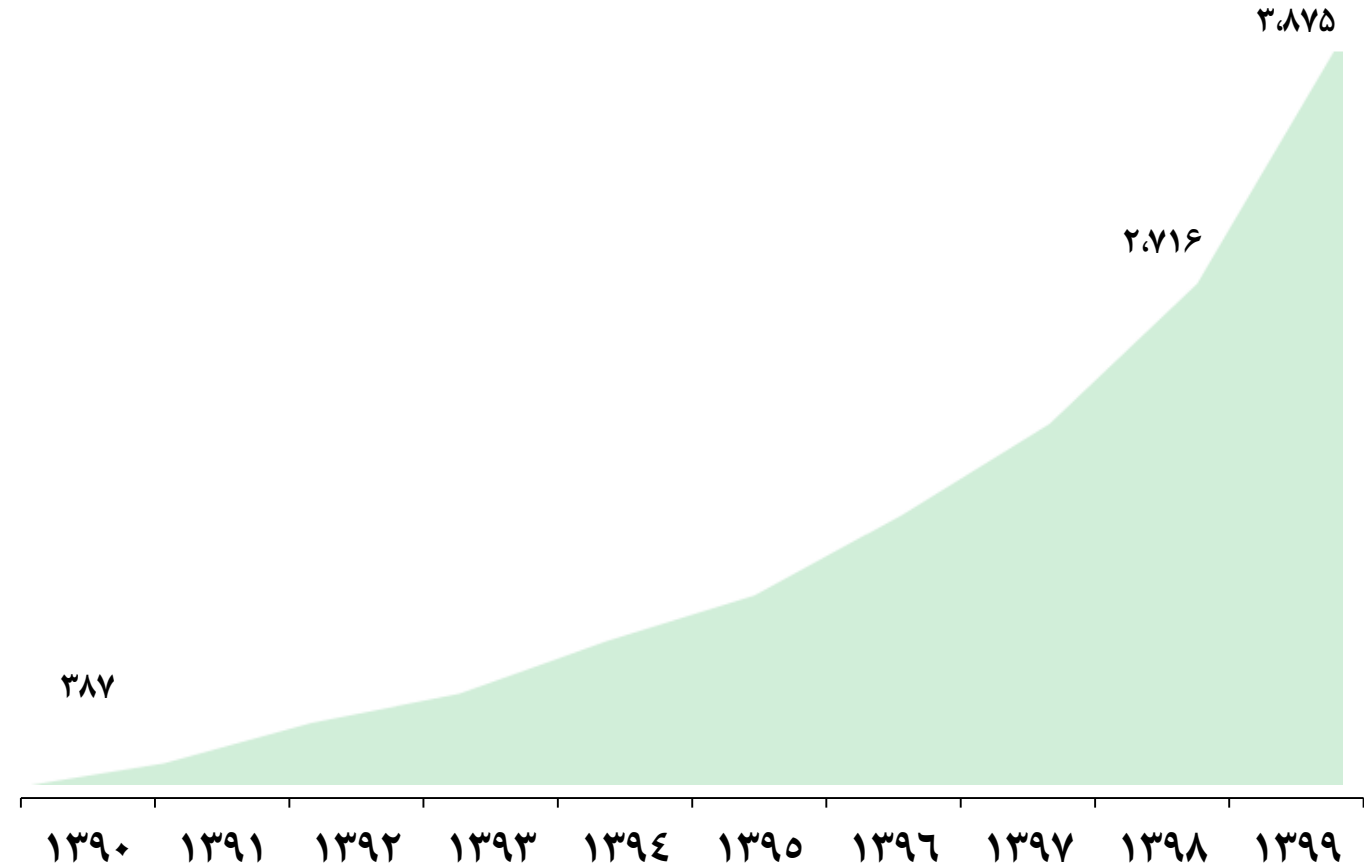
- طی دهه گذشته مانده تسهیلات بانکی همواره روند صعودی را طی کرده است و در سال ۱۳۹۹ به ۲۷۹۲ هزارمیلیارد تومان رسیده که نسبت به سال ۱۳۹۸ با افزایش ۴۴.۳ درصدی همراه بوده است. چنین رقمی برای رشد سالانه مانده تسهیلات بانکی طی دهه قبل بی سابقه بوده است.

- مقایسه میزان مانده تسهیلات در سال ۱۳۹۹ با سال ۱۳۹۰ نشان‌دهنده افزایش بیش از ۷ برابری آن بوده که یکی از دلایل آن را می‌توان به افزایش دوبرابری تعداد بانک‌ها (از ۱۴ بانک به ۲۸ بانک) در سال ۱۳۹۹ نسبت به سال ۱۳۹۰ نسبت داد.

- همانطور که مشخص است از ابتدای سال ۱۳۹۰ همواره سرعت رشد مانده تسهیلات افزایشی بوده و در سال ۱۳۹۹ به اوج خود رسیده است.

- میانگین رشد سالیانه مانده تسهیلات بانکی نیز طی دهه گذشته حدود ۲۴ درصد است.

نمودار ۲. روند سالیانه سپرده‌ها از سال ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۹ - هزارمیلیارد تومان

همانطور که انتظار می‌رود روند ده ساله سپرده‌های بانکی طی سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۹ همواره صعودی بوده و به طور متوسط، سالانه حدود ۲۸ درصد رشد کرده است.

مانده سپرده‌های بانکی در سال ۱۳۹۹ با رشد ۴۲.۷ درصدی نسبت به سال ۱۳۹۸، به ۳۸۷۵ هزارمیلیارد تومان رسیده طی دهه گذشته، بیشترین سرعت رشد سپرده‌های بانکی بوده است.

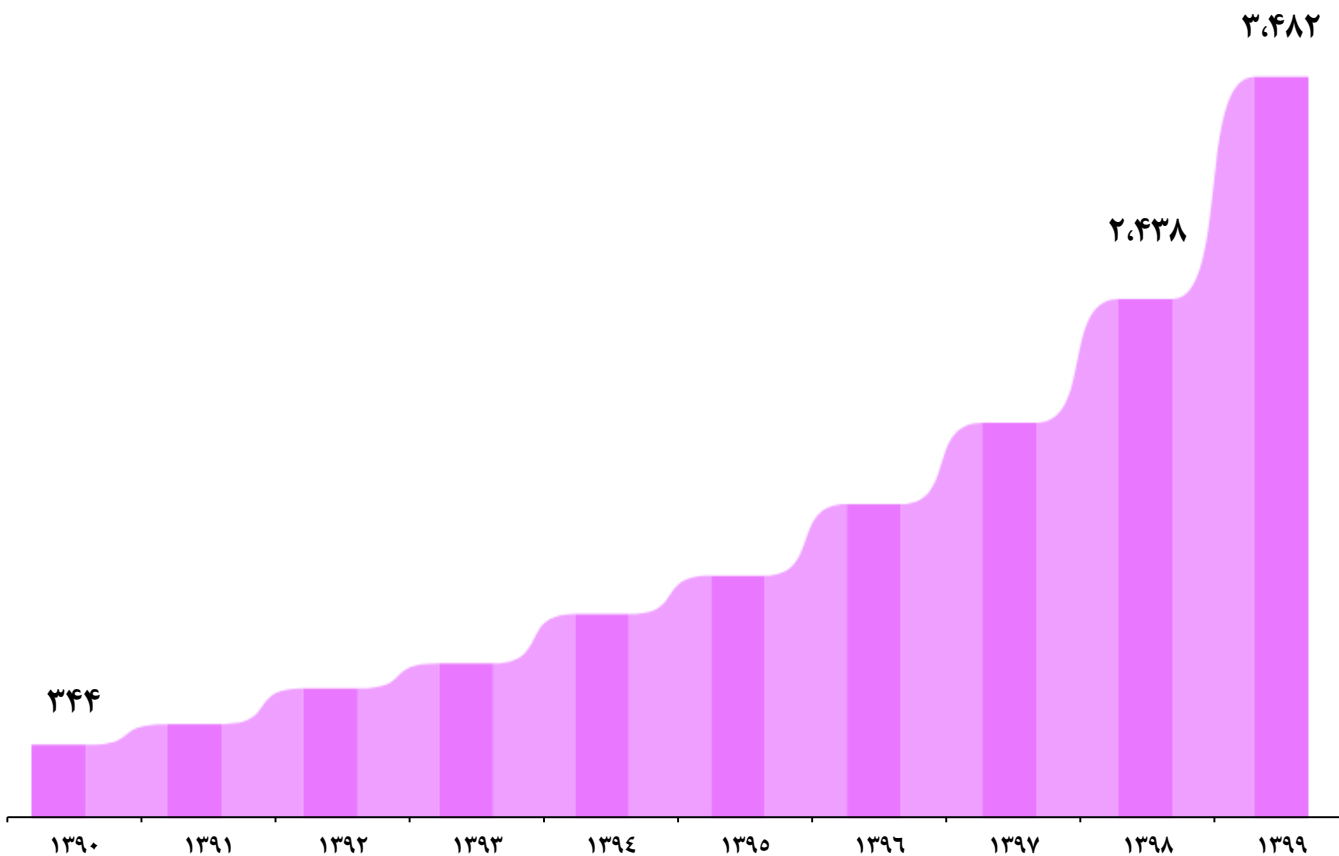
سپرده‌های بانکی در سال ۱۳۹۹ نسبت به سال ۱۳۹۰ با افزایش بیش از ۱۰ برابری همراه بوده است.

در پایان سال ۱۳۹۹، حدود ۶۳ درصد از مانده تسهیلات بانک‌ها مربوط به استان تهران است. این در حالی است که سهم این استان از سپرده‌های بانکی در این سال، حدود ۵۴ است.

در نمودار فوق، سپرده‌ها شامل سپرده‌های ریالی و ارزی است که سپرده‌های ارزی فاقد سپرده قانونی می‌باشد.

منبع داده‌ها: بانک مرکزی

نمودار ۳. روند سالیانه سپرده‌های بانکی پس از کسر سپرده قانونی از سال ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۹ - هزارمیلیارد تومان

منبع داده‌ها: بانک مرکزی

- سپرده‌های بانکی پس از کسر سپرده قانونی نیز طی دهه اخیر روندی صعودی را طی کرده و با افزایش حدود ۴۳ درصدی به ۳۴۸۲ هزارمیلیارد تومان رسیده است.
- سپرده‌های بانکی پس از کسر سپرده قانونی در سال ۱۳۹۹ با افزایش حدود ۱۰ برابری نسبت به سال ۱۳۹۰ همراه بوده است.
- سرعت رشد سپرده‌های بانکی پس از کسر سپرده قانونی نیز طی ده سال اخیر همانند سپرده‌های بانکی روند رو به رشدی را طی کرده و بیشترین سرعت رشد آن متعلق به سال ۱۳۹۹ نسبت به سال ۱۳۹۸ بوده است.
- میانگین رشد سالیانه سپرده‌های بانکی پس از کسر سپرده قانونی نیز از ابتدای سال ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۹ همانند سپرده‌های بانکی حدود ۲۸ درصد است.

نسبت تسهیلات به سپرده‌ها پس از کسر سپرده قانونی

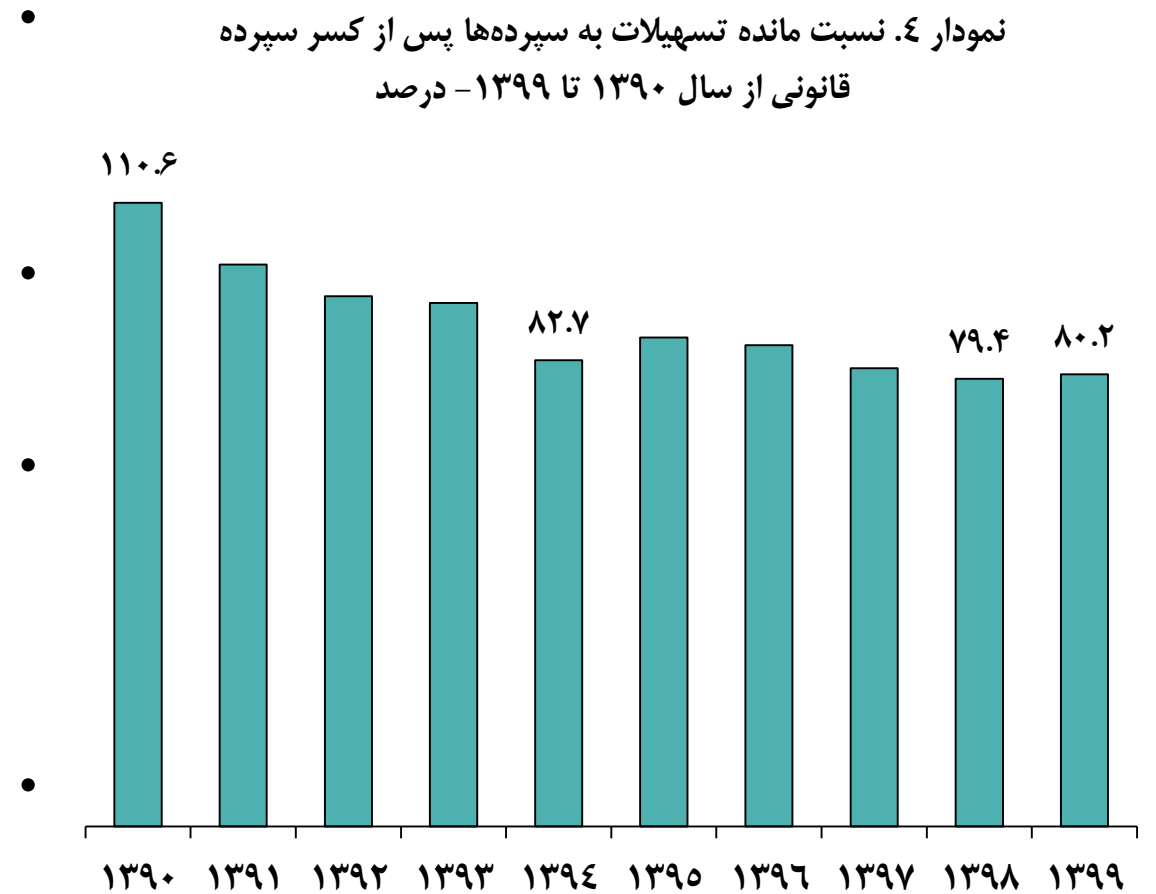
براساس آمارهای بانک مرکزی ایران، نسبت مانده تسهیلات بانکی به سپرده‌ها پس از کسر سپرده قانونی، طی ۱۰ سال اخیر با فراز و نشیب‌هایی همراه بوده و در سال ۱۳۹۹ به ۸۰.۲ درصد رسیده که نسبت به سال گذشته با افزایش ۰.۸ واحد درصدی همراه بوده است.

نسبت مانده تسهیلات به سپرده‌ها پس از کسر سپرده بانکی در سال ۱۳۹۹ نسبت به سال ۱۳۹۰ با کاهش ۳۰.۴ واحد درصدی از ۱۱۰.۶ درصد به ۸۰.۲ درصد رسیده است.

کاهش این نسبت بدین معناست که طی سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۹، سرعت رشد سپرده‌ها بیش از سرعت رشد تسهیلات بوده است. به عبارت دیگر؛ میزان پوشش‌دهی تسهیلات توسط سپرده‌ها، تا حدی کاهش یافته است. در این حالت چنانچه تسهیلات غیرجاری بانک‌ها هم افزایش یافته باشد، می‌توان نتیجه گرفت ریسک بانک‌ها برای پرداخت تسهیلات در حال افزایش است.

نسبت مانده تسهیلات به سپرده‌ها پس از کسر سپرده قانونی همچنین در نیمه دوم (۸۱.۶ درصد) دهه گذشته نسبت به نیمه اول (۹۲.۹ درصد) در سطح پایین تری قرار داشته است. اگرچه که در سال ۱۳۹۹، این نسبت جهش کوچکی را نسبت به سال قبل تجربه کرده است.

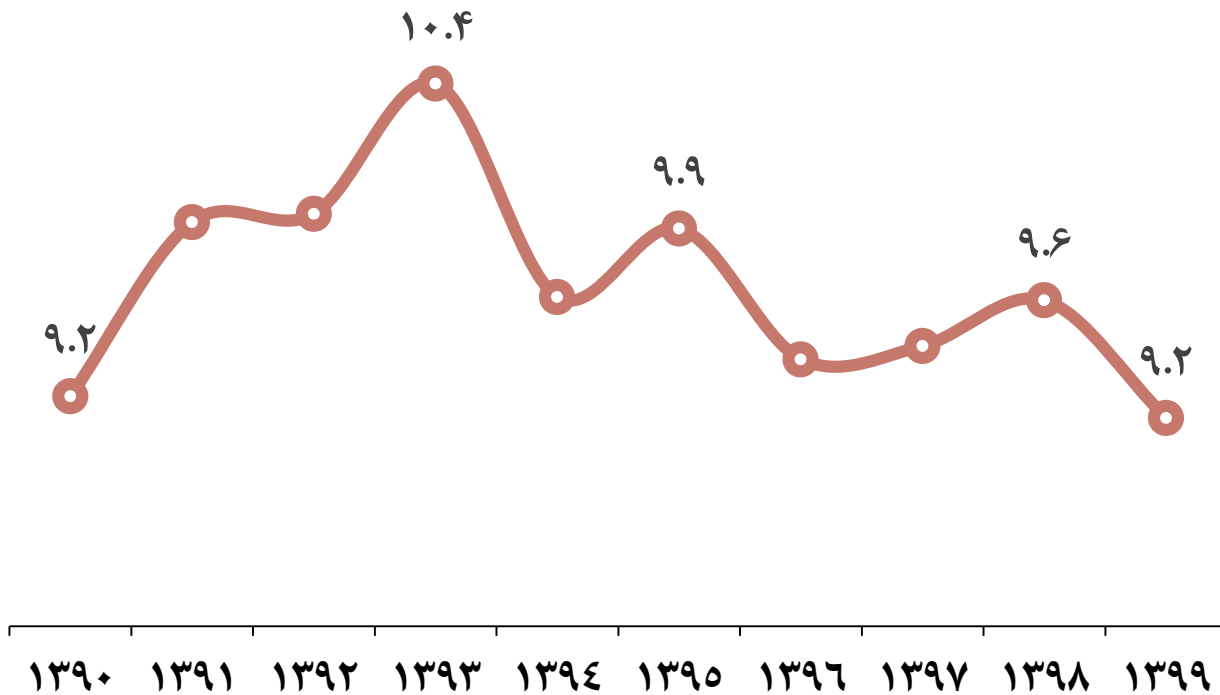
نمودار ۴. نسبت مانده تسهیلات به سپرده‌ها پس از کسر سپرده قانونی از سال ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۹ - درصد

منبع داده‌ها: بانک مرکزی

نمودار ۵. نسبت سپرده قانونی به کل سپرده‌های بانکی از سال ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۹ - درصد

منبع داده‌ها: بانک مرکزی

همانطور که ملاحظه می‌شود نسبت سپرده قانونی به کل سپرده‌های بانکی طی دهه گذشته بین ۹.۲ درصد و ۱۰.۴ درصد متغیر بوده است.

بالاترین میزان این نسبت در سال ۱۳۹۳ با رقم ۱۰.۴ درصد و پایین‌ترین میزان آن ۹.۲ درصد بوده که در سال‌های ۱۳۹۰ و ۱۳۹۹ رخ داده است.

به نظر می‌رسد که علت پایین بودن رقم این نسبت در سال ۱۳۹۹ و برابری آن با رقم سال ۱۳۹۰، افزایش همزمان سپرده‌های بانکی و کاهش نرخ سپرده قانونی (به مدت تقریباً ۵ ماه به استناد بند «۱» از یک‌هزار و دویست و نود و یکمین صورتجلسه مورخ ۱۳۹۹.۰۱.۱۹ شورای پول و اعتبار) توسط بانک مرکزی در جهت اعطای تسهیلات حمایتی به کسب‌وکارهای آسیب دیده و مردم به دلیل همه‌گیری کووید-۱۹ باشد.